

คู่มือ

การสำรวจเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือน

ปี พ.ศ. 2553

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

ปัจจุบันประเทศไทยเรากำลังก้าวเข้าสู่ยุคสังคมสารสนเทศ (Information Age) มีการตื่นตัวในการนำสารสนเทศมาใช้ทั้งภาครัฐและเอกชน ในวงการบริหารงานสมัยใหม่ยุคปัจจุบัน มักมีการกล่าวถึงการมีระบบการจัดการข่าวสารข้อมูล (Management Information System) หรือ MIS ซึ่งหมายถึงการมีระบบจัดหาหรือจัดการข้อมูล ทั้งที่เป็นข้อมูลดิบและข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลแล้วที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายบริหาร ส่วนสำคัญของระบบ MIS ก็คือข่าวสารข้อมูลที่อยู่ในระบบ ข้อมูลดังกล่าวจะดีหรือมีประโยชน์ มีคุณค่าต่อการนำไปใช้หรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับว่าข้อมูลนั้นจะมีคุณสมบัติของข้อมูลที่ดีเพียงไร ซึ่งคุณสมบัติของข้อมูลที่ดีต้องมีความถูกต้องแม่นยำ ความสมบูรณ์ครบถ้วน ความกะทัดรัด สามารถตรวจสอบได้ ทันต่อเวลา ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และมีกระบวนการควบคุมความคลาดเคลื่อนของข้อมูลให้มีน้อยที่สุด

การสำรวจข้อมูลจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และจำนวนสัตว์ในประเทศไทยเป็นรายครัวเรือน ในระหว่างวันที่ 1 – 31 มกราคม ของทุกปี โดยสอบถามข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม นั้น เพื่อให้ข้อมูลจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และจำนวนสัตว์มีความถูกต้องแม่นยำและมีการควบคุมขนาดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลให้มีน้อยที่สุด ครบถ้วน สมบูรณ์ ปราศจากอคติและทันต่อความต้องการใช้ข้อมูล จึงได้จัดทำ “คู่มือการสำรวจและขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์” ขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดได้นำไปประสานขอความร่วมมือและชี้แจงการปฏิบัติงานสำรวจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานกรมปศุสัตว์และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีความเข้าใจถูกต้องตรงกันและใช้เป็นเอกสารประกอบการดำเนินงาน/ติดตามในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งประเทศ

กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ

ศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
1) หลักการและเหตุผล	1
2) วัตถุประสงค์	2
3) ระยะเวลาดำเนินการ	2
4) การใช้ประโยชน์ข้อมูล	3
บทที่ 2 การวางแผนการสำรวจ	
1) ระเบียบวิธีการสำรวจ	4
2) การสำรวจข้อมูลภาคสนาม	8
3) แผนการปฏิบัติงาน	12
4) แผนภูมิลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน	13
5) งบประมาณ	14
บทที่ 3 การบริหารจัดการและการควบคุมคุณภาพข้อมูล	
1) การดำเนินการก่อนการสำรวจ	17
2) การดำเนินการระหว่างการสำรวจ	18
3) การดำเนินการหลังการสำรวจ	19
4) หลักการสำคัญในการควบคุมคุณภาพการสำรวจ	20

บทที่ 1

บทนำ

1) หลักการและเหตุผล

“ข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และจำนวนสัตว์ในประเทศไทย” เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญที่นำมาใช้ประกอบการกำหนด วิเคราะห์และบริหารงาน/โครงการต่างๆ ของกรมปศุสัตว์ ไม่ว่าจะเป็น การวิเคราะห์ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ในส่วนภูมิภาค การเตรียมเสบียงสัตว์ ยาสัตว์และวัคซีนป้องกันโรคสัตว์ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ การควบคุมป้องกันโรคระบาดสัตว์ การส่งเสริมเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และการวิเคราะห์สถานการณ์ปศุสัตว์ ฯลฯ ตลอดจนอย่างต่อเนื่องทุกปี ทั้งยังเป็นข้อมูลสนับสนุนให้แก่หน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป ที่ต้องการนำข้อมูลไปประกอบการดำเนินโครงการต่าง ๆ และใช้อ้างอิงในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้วยความสำคัญของข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และจำนวนสัตว์นี้ กรมปศุสัตว์ จึงได้มีนโยบายให้มีการสำรวจข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และจำนวนสัตว์ทุกรายครัวเรือนทั่วประเทศมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2539 โดยให้ดำเนินการสำรวจเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เป็นรายครัวเรือนเป็นประจำทุก ๆ ๒ ปี และทำการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันสำหรับปีที่ไม่ได้มีการสำรวจเป็นรายครัวเรือน ทั้งนี้เพื่อความต่อเนื่องและการใช้ประโยชน์จากข้อมูล

สำหรับในปี 2553 นี้ ได้ครบวาระที่จะต้องทำการสำรวจเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เป็นรายครัวเรือนอีกครั้งหนึ่ง และในปีนี้เป็นารดำเนินการร่วมกันกับการสำรวจข้อมูล X-ray สัตว์ปีก ครั้งที่ 1/2553 ในโครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก ของสำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ ทั้งนี้ เพื่อการบูรณาการร่วมกันในการสำรวจข้อมูลปศุสัตว์ ข้อมูลมีความเป็นเอกภาพ และลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาคด้วย ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล รวมถึงการนำข้อมูลไปประกอบการวิเคราะห์กำหนดแผนงาน/โครงการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยอาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านของโครงการสำรวจ X-ray สัตว์ปีกจะเป็นผู้ดำเนินการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ตามแบบสำรวจที่กำหนด เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ระดับอำเภอเป็นผู้บันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล และหน่วยงานปศุสัตว์ทุกระดับร่วมกันตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงตามกำหนดเวลา และได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

2) วัตถุประสงค์

1. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานด้านปศุสัตว์ ได้แก่ ข้อมูลจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ จำนวนสัตว์ จำนวนพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ จำนวนสถานที่ประกอบกิจการด้านอาหารสัตว์และปศุสัตว์ เป็นต้น
2. เพื่อให้มีข้อมูลพื้นฐานด้านปศุสัตว์ที่เป็นปัจจุบันทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น สำหรับใช้ประกอบการวางแผนการดำเนินงานต่างๆ ของกรมปศุสัตว์และหน่วยงานอื่นที่ต้องการใช้ข้อมูลด้านปศุสัตว์
3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการออกแบบการเลือกตัวอย่าง (Sampling frame) สำหรับการสำรวจข้อมูลในรายละเอียดเกี่ยวกับการปศุสัตว์ ต่อไป
4. ใช้ในการอ้างอิงในทางวิชาการให้กับผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป ที่ต้องการใช้ข้อมูล

3) ระยะเวลาดำเนินการ

1. เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ระดับจังหวัดประสาน/ชี้แจงการปฏิบัติงานสำรวจข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ไรศรัวเรือนและการสำรวจ X-ray สัตว์ปีก ให้กับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ระดับอำเภอ/ผู้ทำการสำรวจ พร้อมทั้งส่งมอบแบบสำรวจ รูปส.1 และแบบข้อมูลหมู่บ้าน เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ ภายใน **วันที่ 31 ธันวาคม 2552**
2. ผู้ทำการสำรวจ ได้แก่ อาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านและตำบล (อพปม./อพปต.) ของโครงการสำรวจ X-ray สัตว์ปีก ทำการสำรวจและขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ทุกรายครัวเรือนที่มีการเลี้ยงสัตว์ตามแบบสำรวจ รูปส.1 และสำรวจข้อมูลหมู่บ้านในพื้นที่ที่รับผิดชอบ พร้อมกันทั่วประเทศ ระหว่าง **วันที่ 1 - 31 มกราคม 2553** โดยอ้างอิงข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2553
3. เจ้าหน้าที่ประสานงานระดับอำเภอ/ผู้ทำการสำรวจ ตรวจสอบ และรวบรวมแบบสำรวจที่เรียบร้อยแล้ว จัดส่งให้สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเป็นผู้บันทึกข้อมูล ระหว่าง **วันที่ 1 - 28 กุมภาพันธ์ 2553**
4. เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ระดับอำเภอ ทำการบันทึกข้อมูลจากแบบสำรวจลงในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ (Online) พร้อมทั้งตรวจสอบข้อมูล ระหว่าง **วันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 30 เมษายน 2553**
5. เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ระดับอำเภอ/จังหวัด/ สสอ. ติดตาม ตรวจสอบความถูกต้อง และครบถ้วนของข้อมูลในระบบฯ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ระดับจังหวัดจัดหาข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ ข้อมูลสถานที่ดำเนินกิจกรรมด้านอาหารสัตว์ (รูปส.4/7) และด้านปศุสัตว์ (รูปส.4/8) พร้อมทั้งบันทึกลงในระบบฯ เสร็จแล้วรายงานผลให้ศูนย์สารสนเทศทราบ ระหว่าง **วันที่ 1 พฤษภาคม - 30 มิถุนายน 2553**
6. ศูนย์สารสนเทศ รวบรวม/ตรวจสอบข้อมูลจาก 76 จังหวัด ประมวลผลและจัดทำรายงานข้อมูลจำนวนปศุสัตว์ในภาพรวมของประเทศ พร้อมทั้งจัดทำหนังสือข้อมูลและเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ระหว่าง **วันที่ 1 กรกฎาคม - 31 สิงหาคม 2553**

4) การใช้ประโยชน์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1. ข้อมูลรายชื่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ สามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนพัฒนา ส่งเสริมและ การให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรในระดับท้องถิ่นได้ เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ สามารถแจกแจงรายละเอียดได้ถึงระดับหมู่บ้าน ซึ่งไม่สามารถจัดหาข้อมูลได้โดยวิธีการสำรวจจากตัวอย่าง

2. ข้อมูลจำนวนพื้นที่ปลูกหญ้า/ พืชอาหารสัตว์ จำนวนทุ่งหญ้าสาธารณะ สามารถใช้ข้อมูล ดังกล่าว ประกอบการช่วยเหลือ ส่งเสริมเกษตรกรในด้านอาหารสัตว์หรือเสบียงสัตว์ได้

3. ข้อมูลจำนวนสัตว์ สามารถนำมาใช้ในการพิจารณากำหนดนโยบายและโครงการในด้าน ต่างๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ การจัดสรรงบประมาณในพื้นที่ การ วิเคราะห์อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ด้านปศุสัตว์ การควบคุม ป้องกัน ฝังรวง และบำบัดโรคสัตว์ การจัดสรร เวชภัณฑ์สัตว์ ฯลฯ

4. ข้อมูลจำนวนสถานที่ประกอบกิจการด้านอาหารสัตว์และปศุสัตว์ เช่น โรงงานวัตถุดิบอาหาร สัตว์ ร้านขายอาหารสัตว์ สหกรณ์ผู้เลี้ยงปศุสัตว์ ตลาดนัดสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์ ศูนย์รวมนม หน่วยบริการผสมเทียม เป็นต้น สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ ในการส่งเสริม และควบคุมคุณภาพการผลิต

บทที่ 2

การวางแผนการสำรวจ

1) ระเบียบวิธีการสำรวจ

วิธีการสำรวจ ใช้วิธีการสำมะโน (Census) โดยทำการสัมภาษณ์เกษตรกรทุกรายครัวเรือนที่มีการเลี้ยงสัตว์ และบันทึกลงในแบบสำรวจและขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือน (รูปศ.1) ซึ่งจะสอบถามข้อมูลจำนวนสัตว์ที่เลี้ยง ณ วันที่ 1 มกราคม 2553

1.1 คุ่มรวม

คุ่มรวมที่ใช้ในการสำรวจเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ปี 2553 คือ ครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ทุกรายครัวเรือนที่มีการเลี้ยงสัตว์ ในประเทศไทย

1.2 ขอบข่าย

ครัวเรือนที่มีการเลี้ยงสัตว์อย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ โค กระบือ สุกร แพะ แกะ เป็ด ไก่ ช้าง ม้า ลา สุนัข ห่าน ไก่วง นกกระทา นกกระจอกเทศ นกอีมู กวาง อูฐ นก/สัตว์ปีกสวยงาม และสัตว์ปีกอื่น ๆ โดยมีหรือไม่มีบ้านเลขที่ก็ได้ รวมถึงบ้านเช่า ฟาร์มลูกเล้า

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจครั้งนี้ เป็นแบบสำรวจข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่สร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- 1.3.1 แบบสำรวจและขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือน (รูปศ.1) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เกษตรกรในแต่ละครัวเรือนที่มีการเลี้ยงสัตว์
- 1.3.2 แบบข้อมูลหมู่บ้าน เพื่อใช้สำรวจข้อมูลในภาพรวมของแต่ละหมู่บ้าน โดยการสัมภาษณ์ กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ที่สามารถให้ข้อมูลในภาพรวมของหมู่บ้านได้

หมายเหตุ แบบสำรวจอื่น ๆ ได้แก่ แบบรายงานสถานที่ดำเนินกิจกรรมด้านอาหารสัตว์และด้านปศุสัตว์ (รูปศ.4/7, 4/8) แสดงจำนวนโรงงานผลิตอาหารสัตว์ประเภทต่าง ๆ ร้านขายอาหารสัตว์ โรงสีข้าว โรงฆ่าสัตว์ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

- แบบสำรวจและขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือน (รูปศ.1)

แบบสำรวจและขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือน ปี พ.ศ. .... [แบบ รูปศ.1 ลำดับที่.....]

1. ชื่อ-สกุล (นาย/ นาง/ นางสาว).....
เลขประจำตัวประชาชน

ที่อยู่: บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ชื่อหมู่บ้าน.....

ตำบล..... อำเภอ.....

จังหวัด..... เบอร์โทรศัพท์.....

ชนิด	จำนวนสัตว์
1. โคเนื้อ	
1.1 โคพื้นเมือง	
1) ผู้	
2) เมีย - แรกเกิด ถึงโคสาว	
- ตั้งท้องแรกขึ้นไป	
1.2 โคพันธุ์และโคลูกผสม	
1) ผู้	
2) เมีย - แรกเกิด ถึงโคสาว	
- ตั้งท้องแรกขึ้นไป	
1.3 โคขุน	
2. โคนม	
2.1 โคนมเพศเมีย	
1) แรกเกิด ถึง 1 ปี	
2) 1 ปี ถึง ตั้งท้องแรก	
3) โคนกำลังรีดนม	
4) โคนแห้งนม	
2.2 โคนมเพศผู้	
2.3 จำนวนน้ำนมที่รีดได้ ณ 1 มกราคม (กก.)	
3. กระบือ	
3.1 ผู้	
3.2 เมีย - แรกเกิด ถึง กระบือสาว	
- ตั้งท้องแรกขึ้นไป	
4. สุกร	
4.1 สุกรพื้นเมือง	
4.2 สุกรพันธุ์	
1) พ่อพันธุ์	
2) แม่พันธุ์	
3) ลูกสุกร	
4.3 สุกรขุน	
5. ไก่	
5.1 ไก่พื้นเมือง	
5.2 ไก่เนื้อ	
5.3 ไก่ไข่	
5.4 ไก่เนื้อพันธุ์	
5.5 ไก่ไข่พันธุ์	
6. เป็ด	
6.1 เป็ดเทศ	
6.2 เป็ดเนื้อ	
6.3 เป็ดไข่	
6.4 เป็ดเนื้อไล่ทุ่ง	
6.5 เป็ดไข่ไล่ทุ่ง	

2. สถานที่เลี้ยงสัตว์: เลขที่..... หมู่ที่..... ชื่อหมู่บ้าน.....
ตำบล..... อำเภอ.....
จังหวัด..... เบอร์โทรศัพท์.....

3. พื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์.....ไร่.....งาน
พันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ปลูก (ระบุ) 1).....
2)..... 3).....

ชนิด	จำนวนสัตว์
7. แพะ	
7.1 แพะเนื้อ	
1) ผู้	
2) เมีย	
7.2 แพะนม	
1) ผู้	
2) เมีย	
8. แกะ	
8.1 ผู้	
8.2 เมีย	
9. สัตว์เลี้ยงอื่นๆ	
9.1 ลา	
9.2 ล่อ	
9.3 ช้าง	
9.4 ม้า	
9.5 ห่าน	
9.6 ไก่วง	
9.7 นกกระทา - พันธุ์เนื้อ	
- พันธุ์ไข่	
9.8 นกกระเจอกเทศ	
9.9 นกฮิม	
9.10 กวาง	
9.11 อูฐ	
9.12 หมูป่า	
9.13 นก/สัตว์ปีกสวยงาม (ระบุ)	
1).....	
2).....	
3).....	
9.14 สัตว์ปีกอื่นๆ	
10. สุนัข 1) เพศผู้..... ตัว 2) เพศเมีย.....ตัว	
11. แมว 1) เพศผู้..... ตัว 2) เพศเมีย.....ตัว	
คำพิกัด X	
คำพิกัด Y ..... Zone	
ลงชื่อ.....เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์	
ลงชื่อ.....ผู้สำรวจและขึ้นทะเบียน	
วันที่ขึ้นทะเบียน...../...../.....	
ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ	
ตำแหน่ง.....	
วันที่ตรวจสอบ...../...../.....	

■ แบบข้อมูลหมู่บ้าน

แบบข้อมูลหมู่บ้าน

หมู่ที่.....ชื่อหมู่บ้าน.....

ชื่อตำบล.....

ชื่ออำเภอ.....

ชื่อจังหวัด.....

จำนวนพื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ.....ไร่.....งาน

จำนวนสุนัขไม่มีเจ้าของ.....ตัว

จำนวนแมวไม่มีเจ้าของ.....ตัว

พื้นที่ทุ่งหญ้า หมายถึง พื้นที่สาธารณะประโยชน์ประจำหมู่บ้าน รวมถึงพื้นที่ป่าสงวน ที่มีลักษณะเป็น
สาธารณะ ทุ่งหญ้า หรือป่าโปร่งที่เกษตรกรสามารถนำสัตว์เข้าไปเลี้ยงได้

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.4 คำนิยาม

พื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ หมายถึง พื้นที่ที่เกษตรกรปลูกหญ้าหรือพืชอาหารสัตว์ โดยการใช้ท่อนพันธุ์ หรือใช้เมล็ดพันธุ์ปลูก ไม่รวมพื้นที่สาธารณะ

โคเนื้อ หมายถึง โคที่เลี้ยงขายเพื่อการบริโภคเนื้อ รวมทั้งโคที่เลี้ยงไว้เพื่อใช้งานด้านเกษตรกรรม เช่น การเตรียมดิน ขนส่ง เป็นต้น และโคที่เลี้ยงไว้เพื่อจุดประสงค์อื่น ๆ (ยกเว้นโคที่เลี้ยงเพื่อวัตถุประสงค์ต้องการนม)

โคพื้นเมือง หมายถึง โคที่มีลักษณะของพันธุ์พื้นเมือง เช่น โคขาวลำพูน โคสายอีสาน โคชน โคลาน เป็นต้น รวมถึงโคที่มีลักษณะพื้นเมืองที่นำเข้าราชอาณาจักร (ยกเว้นโคขุน)

โคพันธุ์และโคลูกผสม หมายถึง โคเนื้อที่มีลักษณะพันธุ์ผสมหรือพันธุ์แท้ และโคที่มีการปรับปรุงพันธุ์มาจากการผสมข้ามสายพันธุ์ (ยกเว้นโคขุน)

โคขุน	หมายถึง	โคเพศผู้และเพศเมียที่แยกมาเลี้ยงในคอกขุนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ด้วยอาหาร ข้นเพื่อเพิ่มน้ำหนักสำหรับใช้เนื้อในการบริโภค
โคนม	หมายถึง	โคที่เลี้ยงเพื่อวัตถุประสงค์ที่ต้องการน้ำนม
โคกำลังรีดนม	หมายถึง	โคเพศเมียที่กำลังให้นมในขณะที่ยังสาว
โคแห้งนม	หมายถึง	โคเพศเมียที่หยุดพักการรีดนม เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น ให้น้ำนมน้อยไม่คุ้ม ที่จะรีด หรือแม่โคใกล้คลอดลูก
สุกรพื้นเมือง	หมายถึง	สุกรที่มีลักษณะพื้นเมือง เช่น กระโดน เหมยซาน ราด เป็นต้น
สุกรพ่อพันธุ์	หมายถึง	สุกรเพศผู้ที่คัดเลือกไว้เพื่อจะใช้ทำเป็นพ่อพันธุ์หรือใช้เป็นพ่อพันธุ์อยู่แล้ว
สุกรแม่พันธุ์	หมายถึง	สุกรเพศเมียที่คัดเลือกไว้เพื่อจะใช้ทำเป็นแม่พันธุ์หรือใช้เป็นแม่พันธุ์อยู่แล้ว
ลูกสุกร	หมายถึง	ลูกสุกรพันธุ์แรกเกิดจนถึงหย่านม
สุกรขุน	หมายถึง	สุกรเล็กหลังหย่านม เลี้ยงขุนขายสู่ตลาดเพื่อบริโภค ไม่รวมสุกรพื้นเมืองขุน
ไก่พื้นเมือง	หมายถึง	ไก่ที่มีลักษณะพื้นเมือง
ไก่เนื้อ	หมายถึง	ไก่เนื้อที่เลี้ยงเพื่อส่งตลาดเป็นประจำ/เป็นรุ่น หรือชุด
ไก่ไข่	หมายถึง	ไก่ไข่ที่เลี้ยงเพื่อผลิตไข่จำหน่ายหรือบริโภค
ไก่เนื้อพันธุ์	หมายถึง	ไก่ปู่-ย่าพันธุ์ (Grandparent Stock) หรือไก่พ่อ-แม่พันธุ์ (Parent Stock) ที่เลี้ยง เพื่อวัตถุประสงค์ในการผลิตลูกไก่เนื้อ
ไก่ไข่พันธุ์	หมายถึง	ไก่ปู่-ย่าพันธุ์ (Grandparent Stock) หรือไก่พ่อ-แม่พันธุ์ (Parent Stock) ที่เลี้ยง เพื่อวัตถุประสงค์ในการผลิตลูกไก่ไข่
เปิดเทศ	หมายถึง	เปิดที่มีลักษณะหน้าเป็นตุ่มสีแดง มีสีขาวและดำ และตัวใหญ่กว่าเปิดพันธุ์เนื้อ ทั่วไป
เปิดเนื้อ	หมายถึง	เปิดพันธุ์เนื้อที่เลี้ยงเพื่อขุนจำหน่าย ส่งตลาดเป็นประจำ/เป็นรุ่น หรือชุด และ เลี้ยงเพื่อบริโภค ไม่นับรวมเปิดเทศและเปิดเนื้อที่เลี้ยงไล่ทุ่ง
เปิดไข่	หมายถึง	เปิดพันธุ์ไข่ที่เลี้ยงเพื่อผลิตไข่จำหน่ายหรือบริโภค ไม่นับรวมเปิดไข่ที่เลี้ยงไล่ทุ่ง
เปิดเนื้อไล่ทุ่ง	หมายถึง	เปิดเนื้อที่เลี้ยงอยู่ในทุ่งนาและเคลื่อนย้ายที่อยู่ไปเรื่อย ๆ ไม่เป็นหลักแหล่ง
เปิดไข่ไล่ทุ่ง	หมายถึง	เปิดไข่ที่เลี้ยงอยู่ในทุ่งนาและเคลื่อนย้ายที่อยู่ไปเรื่อย ๆ ไม่เป็นหลักแหล่ง
สัตว์ปีกสวยงาม	หมายถึง	สัตว์ปีกที่เกษตรกรนำมาเลี้ยงเพื่อความสวยงาม ยกเว้นสัตว์ปีกคุ้มครองหรือ สัตว์สงวน
เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์	หมายถึง	เกษตรกรผู้ทำการเลี้ยงสัตว์หรือเป็นเจ้าของสัตว์ตามแบบสำรวจ รูปศ.1
ผู้สำรวจและขึ้นทะเบียน	หมายถึง	เจ้าหน้าที่ทำการสำรวจและขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในแบบสำรวจ รูปศ.1
ผู้ตรวจสอบ	หมายถึง	เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ทำการตรวจสอบข้อมูลในแบบสำรวจ รูปศ.1

2) การสำรวจข้อมูลภาคสนาม

2.1 การคัดเลือกครัวเรือนที่จะสำรวจ

2.1.1 ลักษณะสถานที่ที่ไม่นับเป็นครัวเรือนที่เข้าสำรวจ ได้แก่

- วัด/สถานศึกษา/โรงเรียน
- โรงพยาบาล/สถานบริการสาธารณสุขทุกระดับ
- สถานสงเคราะห์/บ้านพักคนชรา/สถานรับเลี้ยงเด็ก/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ทัดตงสถาน (เรือนจำ)
- ธนาคาร

2.1.2 กรณีเป็น บ้านเช่า / ร้านอาหาร / ฟาร์ม ให้นับเป็น 1 ครัวเรือน โดยมีข้อตกลงคือ

- ถ้ามีเจ้าของหรือผู้เลี้ยงสัตว์อยู่ร่วมด้วย ให้สอบถามข้อมูลจากเจ้าของหรือผู้เลี้ยงสัตว์
- ถ้าไม่มีเจ้าของหรือผู้เลี้ยงสัตว์ ให้ถามข้อมูลครัวเรือนกับคนที่พบคนแรก

2.1.3 กรณีเป็นสัตว์เร่ร่อน (สัตว์ขมรม) ให้สอบถามข้อมูลกับผู้เลี้ยงสัตว์ และให้ใช้ชื่อผู้เลี้ยงสัตว์ เป็นเจ้าของสัตว์

2.2 วิธีการนับจุด

2.2.1 สัมภาษณ์ทุกครัวเรือนที่มีการเลี้ยงสัตว์ จำนวนตั้งแต่ 1 ตัวขึ้นไป ตามแบบสำรวจฯ รูปศ.1

- แบบสำรวจข้อมูลหมู่บ้าน ให้สัมภาษณ์ อบต./กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ที่รู้ข้อมูลภายในหมู่บ้านมากที่สุด
- แบบสำรวจและขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือน (รูปศ.1) ให้สัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัว กรณีไม่พบตัวให้สัมภาษณ์คนใกล้ชิดที่สุด ที่สามารถให้ข้อมูลในครัวเรือนได้

2.2.2 เพื่อความสะดวกในการเข้าสัมภาษณ์ ควรประสานกับผู้ใหญ่บ้าน หรือ อบต. หรือเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ นัดหมายครัวเรือนที่มีการเลี้ยงสัตว์ให้อยู่รอสัมภาษณ์

2.3 ข้อชี้แจงในการใช้แบบสำรวจฯ รูปศ.1

2.3.1 หลักเกณฑ์การใช้แบบสำรวจฯ รูปศ.1

1) สัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนหรือคนที่รู้ข้อมูลภายในครัวเรือนมากที่สุดซึ่งให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ **หัวหน้าครัวเรือน** หมายถึง บุคคลที่สมาชิกครัวเรือนให้การยอมรับนับถือว่ามีอำนาจสูงสุดใน การปกครอง หรือเป็นผู้อุปถัมภ์ในเชิงเศรษฐกิจและดูแลสวัสดิภาพของสมาชิกครัวเรือน

2. สัตว์ที่เลี้ยงไม่เป็นหลักแหล่ง ย้ายที่อยู่ไปเรื่อย ๆ ให้ใช้ชื่อผู้เลี้ยงสัตว์นั้นเป็นเจ้าของ สำหรับบ้านเลขที่ ให้ใส่เลข “ 0 ”

3. ในกรณีบ้านเลขที่เดียวกัน อาศัยอยู่หลายครอบครัวแต่แยกครอบครัวประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ ผู้ที่ไม่ใช่เจ้าบ้าน บ้านเลขที่ให้ใส่ เลขที่บ้านที่อาศัยอยู่นั้น แล้วตามด้วย “ /ร ”

4. จำนวนสัตว์ที่เลี้ยงให้นับจุดจำนวน จากสถานที่เลี้ยง ณ วันที่ 1 มกราคม 2553

5. **ข้าง** ให้นับจุดจากสถานที่ที่จุดทะเบียน

2.3.2 การกรอกแบบสำรวจฯ รูปศ.1

คำถาม	วัตถุประสงค์	คำชี้แจง
ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้เลี้ยงสัตว์ 1. ชื่อ-สกุล, เลขที่บัตรประชาชน, ที่อยู่, เบอร์โทรศัพท์	เพื่อทราบว่าใครเป็นเจ้าของสัตว์ และอาศัยอยู่ที่ไหน	กรอกชื่อ-สกุล เลขประจำตัวประชาชน พร้อมที่อยู่ของผู้เป็นเจ้าของสัตว์หรือหัวหน้าครัวเรือน
ส่วนที่ 2 ข้อมูลสถานที่เลี้ยงสัตว์ 1. เลขที่, หมู่ที่, ชื่อหมู่บ้าน, ตำบล, อำเภอ, จังหวัด, เบอร์โทรศัพท์	เพื่อทราบสถานที่ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์	ให้กรอกข้อมูลสถานที่ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์สำหรับกรณีเลี้ยงไม่เป็นหลักแหล่ง และมีบ้าน เลขที่เดียวกัน ให้กรอกตามหลักเกณฑ์ข้อ 2.3.1
ส่วนที่ 3 ข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ 1. จำนวนพื้นที่ปลูก, พันธุ์พืชที่ปลูก	เพื่อทราบจำนวนพื้นที่ที่ใช้ปลูกหญ้าหรือพืชอาหารสัตว์ และพันธุ์พืชที่ปลูก	ให้กรอกจำนวนพื้นที่ทั้งหมดที่ใช้ปลูกหญ้าหรือพืชอาหารสัตว์ และระบุพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ใช้ปลูก
ส่วนที่ 4 ข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ 1. โคเนื้อ 1.1 โคพื้นเมือง 1) ผู้ 2) เมีย - แรกเกิดถึงโคสาว - ตั้งท้องแรกขึ้นไป 1.2 โคพันธุ์และโคลูกผสม 1) ผู้ 2) เมีย - แรกเกิดถึงโคสาว - ตั้งท้องแรกขึ้นไป 1.3 โคขุน	เพื่อทราบจำนวนโคเนื้อที่เกษตรกรเลี้ยง	ให้กรอกข้อมูลจำนวนสัตว์ที่เลี้ยง ณ วันที่ 1 ม.ค. 2553 กรอกจำนวนรวมของโคเนื้อ (1.1+1.2+1.3) กรอกจำนวนรวมของโคที่มีลักษณะพื้นเมืองเป็นส่วนใหญ่ (ผู้+เมีย) กรอกจำนวนโคพื้นเมืองเพศผู้ กรอกจำนวนโคพื้นเมืองเพศเมีย โคพื้นเมืองเพศเมียที่ยังไม่เคยตั้งท้องเลย โคพื้นเมืองเพศเมียที่เคยตั้งท้องมาแล้ว กรอกจำนวนรวมของโคเนื้อที่มีลักษณะพันธุ์ผสมหรือพันธุ์แท้และโคที่มีการปรับปรุงพันธุ์มาจากการผสมข้ามสายพันธุ์ (ผู้+เมีย) กรอกจำนวนโคพันธุ์และโคลูกผสมเพศผู้ กรอกจำนวนโคพันธุ์และโคลูกผสมเพศเมีย - โคพันธุ์ เพศเมียที่ยังไม่เคยตั้งท้องเลย - โคพันธุ์ เพศเมียที่เคยตั้งท้องมาแล้ว กรอกจำนวนโคเนื้อที่แยกมาเลี้ยงในคอกขุน (ซึ่งไม่รวม โคเนื้อในข้อ 1.1 และ 1.2)
2. โคนม 2.1 โคนมเพศเมีย 1) แรกเกิดถึง 1 ปี 2) 1 ปี ถึงตั้งท้องแรก	เพื่อทราบจำนวนโคนมที่เกษตรกรเลี้ยง	กรอกจำนวนรวมของโคนม (2.1+2.2) กรอกจำนวนรวมของข้อ 1)+2)+3)+4) กรอกจำนวนโคนมเพศเมียที่มีอายุไม่เกิน 1 ปี กรอกจำนวนโคนมที่มีอายุเกิน 1 ปี ที่ไม่เคยตั้งท้องหรือเป็นการตั้งท้องครั้งแรก

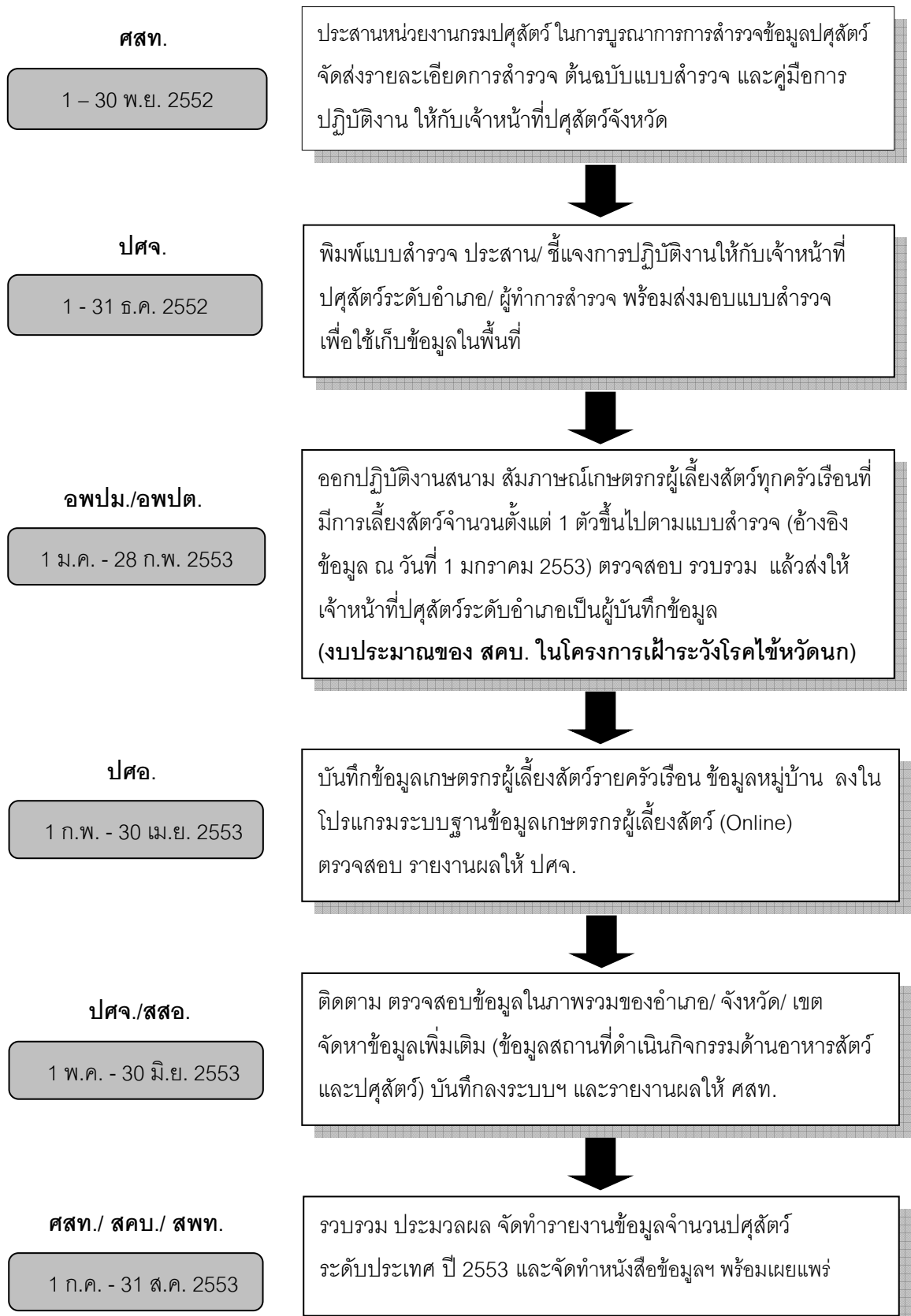
คำถาม	วัตถุประสงค์	คำชี้แจง
3) โคกกำลังรีดนม 4) โคนแห้งนม 2.2 โคนนมเพศผู้ 2.3 จำนวนน้ำนมที่รีดได้ ณ วันสำรวจ		กรอกจำนวนโคนนมเพศเมียที่ให้นมได้ ในวันที่ 1 ม.ค. 2553 กรอกจำนวนโคนนมเพศเมียที่หยุดพักการรีดนม เนื่องจากสาเหตุต่างๆ เช่น ให้น้ำนมน้อยไม่คุ้มที่จะ รีด หรือ แม่โคใกล้คลอดตลอก ณ วันที่ 1 ม.ค.2553 กรอกจำนวนโคนนมเพศผู้ กรอกจำนวนน้ำนมที่เกษตรกรรีดได้ ณ วันที่ 1 ม.ค. 2553 (กิโลกรัม)
3. กระบือ 3.1 ผู้ 3.2 เมีย -แรกเกิดถึงกระบือสาว -ตั้งท้องแรกขึ้นไป	เพื่อทราบจำนวนกระบือที่ เกษตรกรเลี้ยง	กรอกจำนวนรวมของกระบือ (3.1+3.2) กรอกจำนวนกระบือเพศผู้ กรอกจำนวนกระบือเพศเมีย กระบือเพศเมียที่ยังไม่เคยตั้งท้องเลย กระบือเพศเมียที่เคยตั้งท้องแล้ว
4. สุกร 4.1 สุกรพื้นเมือง 4.2 สุกรพันธุ์ 1) พ่อพันธุ์ 2) แม่พันธุ์ 3) ลูกสุกร 4.3 สุกรขุน	เพื่อทราบจำนวนสุกรที่ เกษตรกรเลี้ยง	กรอกจำนวนรวมของสุกร (4.1+4.2+4.3) กรอกจำนวนสุกรที่มีลักษณะพื้นเมือง กรอกจำนวนรวมของข้อ 1)+2)+3) กรอกจำนวนสุกรพันธุ์เพศผู้ที่คัดไว้เพื่อจะใช้ทำเป็น พ่อพันธุ์หรือใช้เป็นพ่อพันธุ์อยู่แล้ว กรอกจำนวนสุกรพันธุ์เพศเมียที่คัดไว้เพื่อจะใช้ทำ เป็นแม่พันธุ์หรือใช้เป็นแม่พันธุ์อยู่แล้ว กรอกจำนวนลูกสุกรพันธุ์แรกเกิดจนถึงหย่านม กรอกจำนวนสุกรเล็กหลังหย่านมเลี้ยงขุนขายสู่ ตลาดเพื่อบริโภค ไม่รวมสุกรพื้นเมือง
5. ไก่ 5.1 ไก่พื้นเมือง 5.2 ไก่เนื้อ 5.3 ไก่ไข่ 5.4 ไก่เนื้อพันธุ์ 5.5 ไก่ไข่พันธุ์	เพื่อทราบจำนวนไก่ที่ เกษตรกรเลี้ยง	กรอกจำนวนรวมของไก่ (5.1+5.2+5.3+5.4+5.5) กรอกจำนวนไก่พื้นเมือง กรอกจำนวนไก่เนื้อ กรอกจำนวนไก่ไข่ กรอกจำนวนไก่เนื้อที่เลี้ยงเพื่อการผลิตลูกไก่เนื้อ กรอกจำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยงเพื่อการผลิตลูกไก่ไข่
6. เป็ด 6.1 เป็ดเทศ 6.2 เป็ดเนื้อ 6.3 เป็ดไข่ 6.4 เป็ดเนื้อไล่ทุ่ง 6.5 เป็ดไข่ไล่ทุ่ง	เพื่อทราบจำนวนเป็ดที่ เกษตรกรเลี้ยง	กรอกจำนวนรวมของเป็ด (6.1+6.2+6.3+6.4+6.5) กรอกจำนวนเป็ดเทศ กรอกจำนวนเป็ดเนื้อ กรอกจำนวนเป็ดไข่ กรอกจำนวนเป็ดเนื้อที่เลี้ยงแบบไล่ทุ่ง กรอกจำนวนเป็ดไข่ที่เลี้ยงแบบไล่ทุ่ง

คำถาม	วัตถุประสงค์	คำชี้แจง
7. แพะ 7.1 แพะเนื้อ 1) ผู้ 2) เมีย 7.2 แพะนม 1) ผู้ 2) เมีย	เพื่อทราบจำนวนแพะที่ เกษตรกรเลี้ยง	กรอกจำนวนรวมของ แพะ (7.1+7.2) กรอกจำนวนรวมของแพะเนื้อ (ผู้ + เมีย) กรอกจำนวนแพะเนื้อเพศผู้ กรอกจำนวนแพะเนื้อเพศเมีย กรอกจำนวนรวมของแพะนม (ผู้ + เมีย) กรอกจำนวนแพะนมเพศผู้ กรอกจำนวนแพะนมเพศเมีย
8. แกะ 8.1 ผู้ 8.2 เมีย	เพื่อทราบจำนวนแกะที่ เกษตรกรเลี้ยง	กรอกจำนวนรวมแกะ (8.1+8.2) กรอกจำนวนแกะเพศผู้ กรอกจำนวนแกะเพศเมีย
9. สัตว์เลี้ยงอื่นๆ 9.1 ลา 9.2 ล่อ 9.3 ช้าง 9.4 ม้า 9.5 ห่าน 9.6 ไก่วง 9.7 นกกระทา - พันธุ์เนื้อ - พันธุ์ไข่ 9.8 นกกระจอกเทศ 9.9 นกอีมู 9.10 กวาง 9.11 อูฐ 9.12 หมูป่า 9.13 นก/สัตว์ปีกสวยงาม (ระบุ) 9.14 สัตว์ปีกอื่นๆ	เพื่อทราบจำนวนสัตว์เลี้ยง อื่นๆ ที่เกษตรกรเลี้ยง	กรอกจำนวนลา กรอกจำนวนล่อ กรอกจำนวนช้าง กรอกจำนวนม้า กรอกจำนวนห่าน กรอกจำนวนไก่วง กรอกจำนวนนกกระทาพันธุ์เนื้อ กรอกจำนวนนกกระทาพันธุ์ไข่ กรอกจำนวนนกกระจอกเทศ กรอกจำนวนนกอีมู กรอกจำนวนกวาง กรอกจำนวนอูฐ กรอกจำนวนหมูป่าที่เกษตรกรนำมาเลี้ยง กรอกจำนวนนกหรือสัตว์ปีกสวยงาม (โดยระบุชนิดสัตว์และจำนวนที่เลี้ยง) กรอกจำนวนสัตว์ปีกอื่นๆ นอกเหนือจากที่ได้ระบุไว้
หมายเหตุ ค่าพิกัด X, Y หมายถึง ค่าพิกัดแสดงตำแหน่งที่ตั้งตามระบบภูมิศาสตร์ ซึ่งจะใช้เครื่อง GPS ในการวัดค่าเก็บข้อมูล Zone หมายถึง ค่า UTM โซน ซึ่งสำหรับประเทศไทยมีที่ตั้งอยู่ 2 โซน ได้แก่ UTM Zone 47 และ 48		

3) แผนการปฏิบัติงาน

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	2552		2553								ผู้รับผิดชอบ	
	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.		
1. ประสานหน่วยงาน (สคบ. สพท.) ในการบูรณาการการสำรวจข้อมูลคู่สตรี จัดเตรียม/ ส่งรายละเอียด ต้นฉบับ แบบสำรวจ และคู่มือการปฏิบัติงานสำรวจ ให้กับสำนักงานคู่สตรีจังหวัด												ศสท. (สคบ./ สพท.)
2. พิมพ์แบบสำรวจ ประสาน/ ชี้แจง การปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่คู่สตรี ระดับอำเภอ / ผู้ทำการสำรวจ พร้อม ส่งมอบแบบสำรวจ เพื่อใช้ในการเก็บ ข้อมูลในพื้นที่												ปศจ.
3. อบรมชี้แจงการติดตั้งและใช้งาน ระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ให้กับเจ้าหน้าที่คู่สตรีระดับจังหวัด/ อำเภอ/ สสอ. เพื่อใช้ในการบันทึกข้อมูล												ศสท./ สสอ.
4. ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ทุกหมู่บ้าน ตรวจสอบ รวบรวม จัดส่งให้เจ้าหน้าที่คู่สตรี ระดับอำเภอ / ผู้บันทึกข้อมูล												อพปม./ อพปด.
5. บันทึกข้อมูลจากแบบสำรวจ ลงใน ระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ปี 2553 (Online) ตรวจสอบ และ รายงานผลให้ ปศจ.												ปศจ
6. ติดตาม ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล และจัดหาข้อมูล เพิ่มเติม (รูปศ.4/7, 4/8) บันทึกลงใน ระบบฯ และรายงานผล ให้ ศสท.												ปศจ. / สสอ.
7. รวบรวม ประมวลผล จัดทำรายงาน ข้อมูลจำนวนคู่สตรีระดับประเทศ ประจำปี 2553 และจัดทำเป็นหนังสือ ข้อมูล พร้อมทั้งเผยแพร่												ศสท. /สคบ. /สปท.

4) แผนภูมิลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน

หมายเหตุ : การเก็บข้อมูลในพื้นที่ใช้อาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้งบประมาณของโครงการเฝ้าระวังโรคใช้หวัดนกในกิจกรรมการสำรวจ X-ray สัตว์ปีก ของ สคบ. (ค่าตอบแทนอาสา หมู่บ้าน ละ 200 บาท)

5) งบประมาณ

5.1 งบประมาณของศูนย์สารสนเทศ

งบประมาณที่โอนให้ส่วนภูมิภาค เป็นเงินทั้งสิ้น	3,028,200 บาท
- ค่าจัดประชุมชี้แจงการสำรวจเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือน	389,000 บาท
- ค่าวัสดุสำนักงาน (กระดาษพิมพ์แบบสำรวจ)	723,200 บาท
- ค่าจ้างเหมาบันทึกข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือน	1,817,000 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการติดตามงานฯ (ของ สสอ.)	99,000 บาท

หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ

(1) ค่าจัดประชุมชี้แจงการสำรวจเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือน จำนวน 1 วัน (สำหรับ สสอ.)

1. ชี้แจงการปฏิบัติงาน รายละเอียดแบบสำรวจ ขั้นตอนวิธีการ ผู้ดำเนินการ และงบประมาณ
2. อบรมการติดตั้งและใช้งานโปรแกรมระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์
  - ผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัด เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ และเจ้าหน้าที่ สสอ.
  - ค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าเอกสารการประชุม และค่าสถานที่พร้อมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

(2) ค่าวัสดุสำนักงาน (สำหรับปศุสัตว์จังหวัด) : คิดตามจำนวนเกษตรกรฯ และจำนวนกระดาษที่จะใช้ (แบบสำรวจ 1 ครัวเรือน / กระดาษ 1 แผ่น)

(3) ค่าจ้างเหมาบันทึกข้อมูล (สำหรับปศุสัตว์อำเภอ) : ครัวเรือนละ 0.5 บาท

(4) ค่าใช้จ่ายในการติดตามงาน (สำหรับเจ้าหน้าที่ สสอ.) : ค่าเบี้ยเลี้ยงประเภท ก ค่าที่พักเหมาจ่าย และค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

* ค่าตอบแทนผู้สำรวจ (สำหรับอาสาพัฒนาปศุสัตว์) : งบประมาณของ สคบ. ในโครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก โดยให้เป็นค่าตอบแทนอาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำตำบลและหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 200 บาท

หมายเหตุ : จำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ปี 2553 เป็นตัวเลขประมาณการจากจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่ได้จากการสำรวจ ปี 2552

บทที่ 3

การบริหารจัดการและการควบคุมคุณภาพข้อมูล

1) การดำเนินการก่อนการสำรวจ

1.1 ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ศูนย์สารสนเทศประสานความร่วมมือการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิตั้งกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อบูรณาการการสำรวจและขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ พร้อมจัดส่งรายละเอียด ต้นฉบับแบบสำรวจ คู่มือการปฏิบัติงาน และโปรแกรมระบบงานฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ให้กับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดและแจ้งให้สำนักสุขศาสตร์และสุขอนามัยทราบด้วย

2. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ทำการพิมพ์แบบสำรวจ และประสานชี้แจง การดำเนินงานกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ระดับอำเภอ อาสาพัฒนาปศุสัตว์ ในการสำรวจข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ พร้อมส่งมอบแบบสำรวจ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่

3. เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ระดับอำเภอ ส่งมอบแบบสำรวจและชี้แจงรายละเอียดในแบบสำรวจให้กับผู้ทำการสำรวจข้อมูล

4. การประชาสัมพันธ์ ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบก่อนล่วงหน้า เพื่อให้ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากการสำรวจ โดยผ่านทางผู้นำชุมชนและสื่อต่าง ๆ

1.2 การชี้แจงให้กับผู้ทำการสำรวจข้อมูล

1. ผู้ทำการสำรวจข้อมูลต้องเข้ารับการชี้แจงการปฏิบัติงานสำรวจทุกคน ไม่มียกเว้น

2. วิทยากรควรเป็นผู้ที่เข้าใจแบบสำรวจอย่างถ่องแท้สามารถถ่ายทอดได้เข้าใจและชัดเจน ยกประเด็นตัวอย่างการถามคำถามที่เข้าใจยากหรือข้อคำถามที่มีปัญหา สร้างบรรยากาศให้มีความเป็นกันเอง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมกล้าที่จะซักถาม

3. วิทยากรควรชี้แจงแบบสอบถามว่าเป็นแบบสอบถามที่ใช้ทั่วประเทศ

4. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสำรวจ

5. ชี้แจงในรายละเอียดของเนื้อหาและวิธีการจัดเก็บข้อมูล

6. เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหาข้อข้องใจต่างๆ ให้กระจ่าง และมีทิศทางเดียวกัน

1.3 บทบาทของเจ้าหน้าที่ประสานงานระดับอำเภอและระดับจังหวัด

1. ศึกษาระเบียบวิธีการสุ่มครัวเรือน แบบสำรวจ และข้อชี้แจงการใช้แบบสำรวจให้เข้าใจละเอียด

2. ประสานงานกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ในการวางแผนการสำรวจ ในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ

3. ประสานงานกับพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หรือ อบต. ที่รับผิดชอบให้ช่วยประชาสัมพันธ์การสำรวจข้อมูลปฐมภูมิตั้งกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบูรณาการการสำรวจและขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ พร้อมทั้งขอความร่วมมือให้นัดหมายประชาชนในพื้นที่เพื่อรอการสัมภาษณ์

4. มอบหมายให้พนักงานสัมภาษณ์ เข้าสัมภาษณ์ครัวเรือนที่มีการเลี้ยงสัตว์
5. ร่วมออกสัมภาษณ์
6. ให้คำปรึกษาหรือชี้แนะแก่นักงานสัมภาษณ์ในกรณีไม่เข้าใจแบบสำรวจหรือมีปัญหาในการสัมภาษณ์
7. ตรวจสอบ ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความสอดคล้องของข้อมูล ก่อนออกจากพื้นที่ หากพบข้อมูลไม่ถูกต้อง สมบูรณ์ ต้องให้พนักงานสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลให้ครบถ้วน
8. จัดหาข้อมูลสถานที่ดำเนินกิจกรรมด้านอาหารสัตว์และปศุสัตว์ เพิ่มเติมลงในแบบรายงาน รูปศ. 4/7 และแบบรายงาน รูปศ. 4/8
9. รวบรวมแบบสำรวจที่ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว นำส่งสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ให้ทันตามเวลาที่กำหนด

1.4 บทบาทของผู้ทำการสำรวจ

1. ศึกษา แบบสำรวจ และคู่มือหรือข้อชี้แจงแบบสำรวจให้เข้าใจอย่างละเอียด
2. เข้าสัมภาษณ์ครัวเรือนที่ได้รับมอบหมาย ตามระเบียบวิธีที่กำหนดอย่างเคร่งครัด
3. สอบถามข้อมูลจำนวนสัตว์ ณ วันที่ 1 มกราคม 2553
4. บันทึกข้อมูลในแบบสำรวจให้ชัดเจนและถูกต้อง
5. สอบถามผู้ใหญ่บ้านหรือผู้รู้ข้อมูลหมู่บ้านมากที่สุด กรอกข้อมูลลงในแบบข้อมูลหมู่บ้าน
6. ตรวจสอบข้อมูลทุกครั้งก่อนออกจากบ้านที่สัมภาษณ์
7. ปรึกษาเจ้าหน้าที่ประสานงานระดับอำเภอ/ ระดับจังหวัด เมื่อมีปัญหา

2) การดำเนินการระหว่างการสำรวจ

2.1 เทคนิคการเข้าบ้าน

1. พนักงานสัมภาษณ์ควรติดบัตรแสดงไว้ที่หน้าอกให้เห็นชัดเจน และแนะนำตัวเอง
2. กรณีเจ้าของบ้านไม่ยินยอมให้เข้าบ้าน อาจใช้วิธีการสัมภาษณ์หน้าบ้านก็ได้
3. กรณีหอบพัก คอนโดมีเนียม บ้านจัดสรร ควรขออนุญาตเจ้าของ ประธานหมู่บ้าน หรือผู้ดูแลหรือยามรักษาการณ์ก่อนเข้าบ้าน โดยอาจให้บุคคลข้างต้นติดตามไปกับพนักงานสัมภาษณ์ด้วยก็จะได้รับความสะดวกมากขึ้น
4. กรณีฟาร์ม ที่มีการควบคุมคนเข้าออกฟาร์ม ควรมีหนังสือจากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ข้อมูล

2.2 เทคนิคการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ในชุมชน ประชาชนมักมีความกลัว ทำให้ขาดความร่วมมือในการให้ข้อมูล ความกลัวอาจเกิดจากกลัวความลับจะถูกเปิดเผย เกรงว่าจะเกี่ยวข้องกับภาระเสียภาษี เกรงว่าอาจเป็นโจรผู้ร้าย ปลอมมา เกรงว่าจะตอบไม่ได้ ตอบผิด ไม่อยากตอบเรื่องส่วนตัว เป็นต้น

1. ผู้สัมภาษณ์จะต้องแนะนำตัว แจ้งวัตถุประสงค์ของการสำรวจครั้งนี้ให้ชัดเจน กระชับ ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีไมตรี ใช้คำพูดที่สุภาพมีสัมมาคารวะ และนอบน้อม เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ไว้วางใจ

2. ผู้สัมภาษณ์ต้องบอกผู้ถูกสัมภาษณ์ว่าข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บเป็นความลับ และใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมและการพิจารณาให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในด้านต่างๆ เช่น เเวชภัณฑ์ อาหารสัตว์ เเสบียงสัตว์ หรือการให้ความช่วยเหลือ/ชดเชยค่าเสียหายเมื่อเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น

3. ผู้สัมภาษณ์ต้องทำความเข้าใจคำถามและคำนิยามต่างๆ ในแบบสำรวจ เวลาถามให้ถามด้วยคำพูดง่าย ๆ ถ้าผู้ตอบไม่เข้าใจต้องทวน ทำความเข้าใจกับคำถามใหม่ และพยายามให้ได้คำตอบทุกข้อ

4. การสอบถามจำนวนสัตว์ผู้สัมภาษณ์ต้องถามจำนวนรวมของสัตว์แต่ละชนิดก่อน แล้วค่อยถามแยกรายละเอียดที่แยกเป็นเพศ ช่วงอายุ โดยจำนวนในรายละเอียดจะต้องเท่ากับผลรวมในรายละเอียด

2.3 การตรวจสอบข้อมูลในพื้นที่

การจัดระบบการตรวจสอบข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ความเป็นไปได้และความสอดคล้องของข้อมูล เพราะหากการจัดเก็บข้อมูลของผู้สัมภาษณ์ไม่ครบถ้วน ไม่มีคุณภาพ ข้อมูลขัดแย้งกัน เมื่อนำมาบันทึกและประมวลผลจะทำให้ข้อมูลมีความผิดพลาดสูงมาก ดังนั้น จังหวัดจะต้องจัดระบบการตรวจสอบข้อมูลระดับพื้นที่ ตามขั้นตอนดังนี้

1. **ผู้ทำการสำรวจข้อมูล** ต้องตรวจสอบข้อมูลภายหลังการเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์โดยทันที ซึ่งพิจารณาถึงความครบถ้วน ของแบบสำรวจก่อนออกจากบ้านตัวอย่าง ประเด็นสำคัญที่ต้องดู คือ จำนวนรวมสัตว์แต่ละชนิดที่มีการแยกรายละเอียดเป็น เพศและช่วงอายุ ต้องสอดคล้องกันกับจำนวนรวมสัตว์ ในการตรวจสอบจะต้องเข้มงวดและพิถีพิถันเป็นพิเศษในวันแรก ๆ ของการสำรวจ เนื่องจากผู้สัมภาษณ์ยังไม่เคยชินกับแบบสำรวจ อาจมีข้อมูลที่สูญหาย เก็บไม่ครบถ้วนก็เป็นได้ เมื่อคล่องตัวแล้วการสัมภาษณ์และตรวจสอบจะง่ายขึ้นในวันถัด ๆ ไป

2. **ผู้ประสานงานในพื้นที่/หมู่บ้าน** ตรวจสอบแบบสำรวจของพนักงานสัมภาษณ์ ทุกหลังคาเรือนให้เสร็จสิ้นก่อนออกจากพื้นที่ หากไม่สามารถตรวจสอบได้ทันเวลา อาจให้พนักงานสัมภาษณ์สลับกันตรวจสอบแบบสำรวจซึ่งกันและกันในระดับหนึ่งก่อนก็ได้ เพื่อเป็นการป้องกันการเสียเวลาในการกลับไปเก็บข้อมูลใหม่ การตรวจสอบแบบสำรวจทุกข้อมีการลงข้อมูลครบถ้วน ถูกต้อง มีความสอดคล้องของข้อมูลอย่างไรก็ตาม ในระหว่างดำเนินการสำรวจ ที่งานระดับอำเภอ/จังหวัดควรควบคุม ติดตามการสำรวจของทีมสำรวจอย่างใกล้ชิด เพื่อให้สามารถให้คำแนะนำ และแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นแก่ผู้ทำการสำรวจได้

3) การดำเนินการหลังการสำรวจ

3.1 การตรวจสอบข้อมูลหลังสำรวจ

คณะผู้ตรวจสอบข้อมูลระดับตำบลต้องทำการตรวจสอบข้อมูลโดยละเอียดเช่นเดียวกับการตรวจสอบข้อมูลในพื้นที่ ก่อนส่งบันทึกข้อมูลเข้าโปรแกรมระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ หากพบความไม่สอดคล้องของข้อมูล ห้ามแก้ไขโดยเด็ดขาดต้องส่งกลับไปให้เจ้าหน้าที่สำรวจภาคสนาม เป็นผู้แก้ไขต่อไป

3.2 การบันทึกข้อมูล

หัวหน้าผู้ควบคุมการบันทึกข้อมูลต้องทำการฝึกอบรมผู้บันทึกข้อมูลให้เข้าใจโปรแกรมระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ โดยละเอียด และจะต้องมีระบบตรวจสอบผู้บันทึก โดยอาจต้องมีการสุ่มแบบสำรวจทุก ๆ 10 ชุด เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพผู้บันทึกด้วย

หลังจากบันทึกข้อมูลแล้วจะต้องมีการตรวจสอบด้วยข้อมูลโดยการพิมพ์แบบรายงานต่าง ๆ ออกมาจากโปรแกรมฯ ตรวจสอบข้อมูล ดูทิศทางของข้อมูล โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลเดิมของจังหวัดหรือของประเทศ ซึ่งเป็นการตรวจสอบเบื้องต้นถึงคุณภาพข้อมูลว่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด หากพบข้อมูลเบี่ยงเบนผิดไปจากธรรมชาติที่ควรจะเป็น ต้องหาสาเหตุของการเบี่ยงเบนนั้นก่อนส่งข้อมูลไปยังกรมปศุสัตว์

4) หลักการสำคัญในการควบคุมคุณภาพการสำรวจ

การควบคุมการสำรวจให้ได้คุณภาพสูงที่สุดนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพื่อให้ได้การจัดเก็บข้อมูลการวิเคราะห์และแปลผลมีความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ เกิดความมั่นใจในการนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนางานด้านปศุสัตว์ต่อไปได้ จังหวัดจะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. ชี้แจงการปฏิบัติงานให้ผู้ทำการสำรวจข้อมูลปศุสัตว์มีความเข้าใจในระเบียบวิธีการสำรวจ และแบบสำรวจอย่างถ่องแท้

2. ตรวจสอบคุณภาพข้อมูลที่จัดเก็บข้อมูลในภาคสนามให้ถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์

3. ตรวจสอบคุณภาพของผู้บันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมระบบงานฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์
